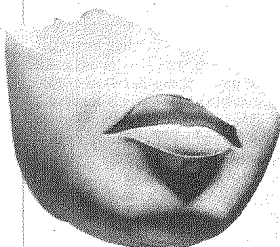


Racerens

Jagtens på folkets sunde krop. Side 13



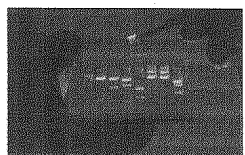
Soldyrkere

Akhenatons ægyptiske revolution. Side 4-5



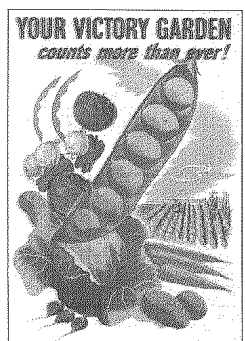
Ærefuldt?

Danske frivillige ved fremmede fronter. Side 8-9



Gendefekt

Dårlig indlæring sidder på X-kromosomet. Side 10



Grøn strategi

USA klarer krisen i nyttehaven. Side 7

IDEER

weekendavisen



Nr. 19 7. - 14. maj 2009

REDAKTOR: HEIDI LAURA

Spilleglæde. Poker spejler samfundet og tidsånden. Drop de moralske fordomme og se på spillet som en levende kulturel manifestation, siger sociolog Ole Bjerg, der forsker i det populære kortspil og dets spillere.

EN GOD HÅND

FOTO: STEVE MARCUS



Poker frigør spilleren fra samfundets rammer og begrænsninger: man er sin egen lykkes smed. Finalisterne i World Series of Poker 2008 er klar til at indkassere gevinsten.

Af NIKOLAJ M. LASSEN

DE seneste par årtier har poker nydt stigende udbredelse og enorm succes. Kortspillet, som går ud på at samle en hånd af kort, der er bedre end de andre deltageres, er simpelt og komplekst på samme tid. Man gætter, regner, bluffer og gør sine indsatser med jetoner, som symboliserer en værdi og dermed fungerer som præmiepenge. Og med sine dyder, der er en kombination af regnefærdigheder, frækhed og held, appellerer spillet til et publikum verden over. Det anslås, at der findes tæt på 100 millioner pokerspillere i verden, og at tallet hele tiden vokser. Internettets muligheder for spil har fået pokeren til at boome, og tv-transmissioner fra pokerturneringer, hvor der filmes gennem huller i bordet, så man kan følge med i de enkelte spilleres kort, har gjort det til en tilskuersport med både amatører og professionelle. Poker er blevet globaliseret og mainstream.

LIGESOM vi er enige om, at kunst kan indfange en bestemt tidsånd, så mener sociolog Ole Bjerg, forsker ved Copenhagen Business School, at også de spil, vi spiller, kan sige noget om den tid vi lever i:

»Spil er ikke bare løsrevet tidsfordriv, men kulturelle fænomener på linje med andre ting, som afspejler samtiden og den zeitgeist, der råder i samfundet. Når pokerspillet er blevet så populært de senere år, hænger det måske sam-

Poker regnes efter dansk lovgivning som hasardspil, altså et spil om penge hvor udfaldet er helt eller næsten helt tilfældigt. Dansk Pokerforbund vandt i 2007 en retssag angående hasardspørgsmålet i byretten, som fastslog at kortspillet var et dygtighedsspil og ikke et tilfældighedsspil. Sidste år omstødte Østre Landsret så dommen og fastslog at poker alligevel er tilfældigt, og i næste måned er det Højesterets tur til at afsige en dom. Sagen afventes med stor spænding fra de mange organiserede pokerspillere landet over i Dansk Pokerforbund, som i øvrigt netop har vedtaget, at det nu skal hedde Dansk Pokersport Forbund.

Et udvalg under Justitsministeriet fremlagde tidligere i år et forslag til en lempelse af de nuværende regler. Forslaget går ud på at give selskaber, foreninger og enkeltpersoner mulighed for at søge om tilladelse til at afholde pokerturneringer, hvor det imidlertid gælder at der skal deltage mindst 10 spillere, som højst må satse 300 kr. hver – og en person må højst kunne vinde 7.500 kroner.

men med, at penge og økonomiske gevinster er en vigtig del af spillet – ligesom penge og kapitalistisk økonomi har spillet en stor rolle i samfundet gennem mange år.«

OLE Bjergs lille kontor på Institut for Ledelse, Politik og Filosofi ved CBS, er pakket med bøger om spil og spillere. Hans forrige forskningsprojekt beskrev afhængighedsformerne ludomani, narkomani og købomani som fænomener afledt af den kapitalistiske samfundsmodel og udmøntede sig i bogen *For tæt på kapitalismen* fra 2008. Men undervejs i projektet slog det ham, hvor moralsk betændt et område pokeren var:

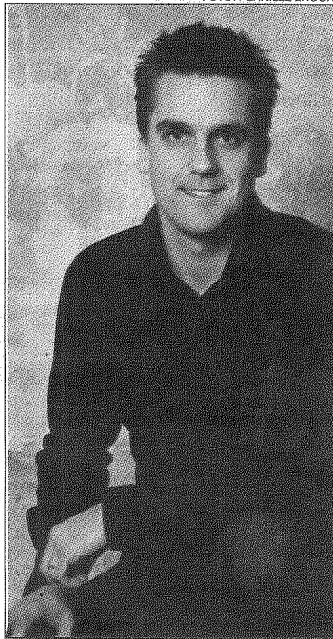
»Desværre ligger ludomani – eller afhængighedsvinklen – som en tung dyne over diskussionen af, hvad spil er for noget, og hvordan det fungerer i samfundet. Der er ingen tvivl om, at ludomani er en forfærdelig tilstand og kan være lige så slem at leve med som stofmisbrug, men det er synd, hvis det faktisk skal stå i vejen for en refleksion over, hvad spil er og hvordan det muliggør mange forskellige livsformer. En af de livsformer er ludomanien, men en anden er en tilværelse som professionel pokerspiller, en tredje er et liv med hyggespil en gang om ugen, og sådan rummer spillet mange muligheder uden at determinere til noget bestemt. Den

FORTSÆTTES SIDE 2

FORTSAT FRA FORSIDEN

EN GOD HÅND

FOTO: PERNILLE ENOCH



største gruppe af pokerspillerne spiller faktisk for under 100 dollar om måneden – nok et faktum, det er værd at bide mærke i.»

»Poker har en form for kulturel resonans, idet folk genkender noget i pokeren fra deres liv i øvrigt. Det kan for eksempel være noget, som foregår i samfundet, men som de ikke føler, de er en del af. Den almindelige lønmodtager, som ikke hoppede på ejerboligvognen i tide og hele tiden hører om en masse penge, der flyver rundt i samfundet og lige hen over hovedet på ham, kan træde ind i pokerrummet og så alligevel komme med i denne lukkede pengefest. For den måde, som pengene og værdierne flyder rundt på inde i pokerspillet, minder på nogle måder om, hvordan det foregår ude i samfundet. Poker er nemlig et eklatant eksempel på en økonomi, som ikke er produktiv. Der produceres jo absolut intet i poker; det er ren flytten rundt på nogle kort og nogle jetoner. Men alligevel kan man faktisk tjene penge på det, så der er en cirkulation af penge, som er løsrivet fra enhver form for produktion, ligesom vi i høj grad ser det ude i det rigtige samfund. Og netop noget, som kendetegner vores økonomi – uanset hvilket vej den går i øvrigt – er, at en større og større del både af cirkulationen og fordelingen af værdier foregår mere eller mindre løsrivet fra produktionen. Og det er netop det, som pokerspillet faktisk simulerer.«

POKER er endda en demokratisk og rummelig kulturel udtryksform, som kan indoptage vidt forskellige mennesker og ideer, fortsætter Ole Bjerg:

»I pokerrummet ophæves de traditionelle regler, idet en person som ikke normalt kan deltage i denne produktionsløse pengedistribution har mulighed for at prøve det her. Og samtidig tiltrækker spillet også folk, som ude i samfundet allerede er en del af dette system: bankfolk og forretningsfolk, som gerne vil opleve disse mekanismer i endnu renere form. Spillet lever op til idealerne for kapitalisme, og det udstiller samtidig de positive såvel som negative ting ved systemet. Pokerspillerne er skægt nok vidt forskellige mennesker: der er folk, som er stærkt kritiske over for den kapitalistiske samfundsmode og spiller poker for så at sige at flygte fra virkeligheden, og samtidig er der spillere, som er vilde med kapitalisme, men ikke synes den leves nok ud i virkeligheden og derfor tiltrækker af poker. For dem repræsenterer poker en helt ren og klar form for kapitalisme. I pokerspillet er det faktisk nok at have talent for at gøre det godt, og selvom der er et element af uforudsigelighed i poker, så behøver talentet ikke samme omfang af held og de rigtige kontakter, for at kunne holde sig ud og få succes, som det er tilfældet ude i samfundet. I spillet er man for alvor sin egen lykkes smed.«

»Når man ser sociologisk på poker får spillet en funktion, der kan minde om kunst. God kunst kan vise os tidens svulge, muligheder, absurde indslag og så videre. Og poker er på samme måde en ramme, som kan afspejle flere sider af det samfund, som spil-

Poker er basalt set et system til distribution af værdier. I poker kan spillerne deles op i tre typer, som svarer nogenlunde til den marxistiske forestilling om kapitalismens hovedtyper. De fleste spillere er *suckers*, svarende til arbejderne, der spiller uden de store tekniske overvejelser i håbet om en hurtigt gevinst, og som for det meste taber. Et citat siger, at hvis man ikke kan få øje på *suckeren* ved et pokerbord i løbet af en halv time, så er det en selv. Den anden type er der *grinders*, sliderne, der er de gode kapitalister, som forstår systemet og kender reglerne, sandsynlighedsberegner og sætter sig nøje ind i odds, så de ved hjælp af flid kan slide sig til et overskud ved pokerbordet i det lange løb. Detil kommer de hårdeste spillere, de såkaldte *players*, der svarer til spekulanterne, som er et skridt foran de to andre grupper, fordi de er så dygtige eller erfarne, at de kan forudse, hvad de andre vil spille, og hvad de andre forventer. Og da essensen i pokerspillet er en lang række af væddemål, så handler det for *playeren*, ligesom for spekulanten ude i samfundet, ikke bare om at forudse, hvad der vil ske, men også om at forudse modspillernes forventninger til, hvad der vil ske.

lerne er en del af, når de træder ind i spillets ramme. Der er næppe mange spillere, der er bevidste om den funktion, for spillet inviterer ikke åbent til refleksion på samme måde som et kunstværk, men følelserne er til stede og lever i spillerne.

Poker er jo meget simpelt som sådan: det består af 52 kort og nogle jetoner, og så er man i gang. Og hverken jetonerne eller kortene bærer nogen mening i sig selv, der er ingen forfatter eller kunstner bagved, som bestemmer, men alligevel sker der en masse, og spillerne læser ingen intention ind i spillet, som man kan gøre ved et kunstværk eller en bog for eksempel.»

FASCINATIONSKRAFTEN i poker har Ole Bjerg også et bud på: »Poker er også et interessant spil for mange, fordi det er simpelt og på overfladen udpræget matematisk. Når man spiller det på nettet, kan man bruge hjælpeprogrammer, der regner sandsynligheder ud og laver statistik på modstanderne, men det er bare ikke nok til at vinde. Der er en menneskelig faktor, som gør, at man ikke bare altid kan »regne den ud«. I modsætning til skak, hvor IBMs supercomputer Deep Blue kunne slå verdensmesteren ved hjælp af rå regnekraft, så kan selv de allerbedste pokerrobotter kun hamle op med mennesker på ekstremt simple opstillinger, for eksempel med to spillere og kun i bestemte typer poker. Hvis man har fire-seks spillere og spiller 'no limit'-poker, så kan computerne slet ikke stille noget op.«

Pokeren fungerer desuden på et plan, der kan opfattes som ærligt og redeligt og uden omsvøb, hvilket også kan være en vigtig del af fascinationskraften, mener Ole Bjerg:

»Der er så meget hykleri i kapitalismen. Tag for eksempel noget så almindeligt som arbejde: Man skal typisk kradse nogle penge ind til en virksomhed gennem sit job, men samtidig spiller man et dobbeltspil for at få det til at ligne noget andet og mere alment nyttigt. Man spiller så et skuespil i forhold til omverdenen, til chefen, måske endda også til sig selv. Man skal egentlig bare være med til at tjene penge ind til nogle andre, men til medarbejdersamtalen siger man, at det er åh så selvrealiserende og personligt udviklende, at man nærmest ville gå på arbejde uden at få noget for det. Hvilket for det meste næppe er sandt! Og her kan pokerspillet komme som en befrielse. Her skrælles det yderste lag væk, her er ingen forstillede ideer, for her ved alle, hvad man er her for og hvordan det virker. Det er en ren konkurrence.«

De senere år har der været en nedgang i populariteten af automatspil, altså enarmede tyveknegte og andre maskiner, som står i spillehaller og kiosker. Nogle af dem, der spillede automatspil, er gået over til lignende spil på nettet, men en gruppe er også gået over til poker og spiller det i stedet for. Kan det så ses som et sundhedsstegn?

»Når man spiller lotto er der tale om en slags overgivelse til en eller anden form for kraft. Man kan kalde det held, skæbne, tilfældighed eller noget guddommeligt ligefrem. Men i poker kæmper man selv med i denne kraft på en måde, så der er en klar forskel. I lotto giver man sig hen til tilfældighed, mens man i poker stræber efter at mestre tilfældighed. Når man spiller lotto køber man sit lod, læner sig tilbage og venter passivt – og næsten altid forgæves – på miraklet. I poker gør man noget aktivt i sin gåt

på heldet og pengene. Som hobby er det jo nærmest opbyggeligt, det forurenar ikke, det kræver en indsats at vinde, og det er ikke mere meningsløst end at samle på frimærker eller hvad man nu ellers kan finde på at lave i sin fritid.«

Men samtidig er det jo alligevel ikke det samme som alt muligt andet, man kan lave. For når man spiller fodbold i sin fritid risikerer man jo ikke at miste sine penge, sit job, sine venner eller sin familie, som kan være den yderste konsekvens af at spille poker. Er den risiko ikke en høj pris at betale?

»Jeg vil hellere vende det om og sige: Er der ikke noget heroisk eller sublimt og fantastisk ved at sætte alt på spil? Er det ikke derfor, vi overhovedet gider interessere os for det spil? I velfærdsstaten har man forestillingen om den store retfærdige forsørger, som hjælper os, så det godt kan gå lidt galt, men aldrig helt galt. I poker har vi så nogle mennesker, som udsætter sig selv for fare og trækker sikkerhedsnettet væk under sig selv. På det individuelle plan kan det være tragisk, at nogle ikke kan styre deres spilletrang, men som kulturelt udtryk kan det også være noget stort eller grandiost over spillet, som dermed kommer til at udfylde en funktion i samfundet. Det smukke er jo, at man ikke bliver lokket ind i poker under falske forudsætninger. Når man sætter sig ned ved et pokerbord, indgår man en kontrakt, der hedder: »Alt hvad jeg siger og foretager mig ved det her bord, det er potentielt løgn. Det eneste jeg vil, er at tage dine penge. Og jeg vil tage dem så hurtigt som muligt, og jeg vil tage dem alle sammen, hvis jeg kan slippe af sted med det.« Det er det, man implicit siger, når man går i gang med et spil. Så metafysisk set kan det ikke lade sig gøre at lyve, for allerede når du går i gang, ved du, at alt er løgn, det gælder om at bluffe og vinde hinandens penge. Derfor er konteksten ærlig og redelig, og det er en vigtig kvalitet. Det er desuden et ekstremt fascinerende faktum, at alt er skjult i poker samtidig med at intet er skjult.

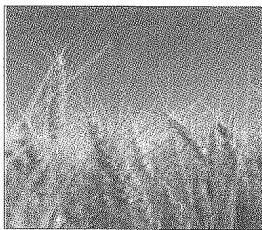
Det er ironisk at rene tilfældighedsspil som lotto er blevet helt stuerene, mens et spil som poker stadig har bevaret en mystik og em af moralsk tvivlsomhed. Man kan faktisk med den rette flid og indsats skabe sig en indtægt ved poker og få en almindelig lønarbejdertilværelse foran computeren ved at spille poker på nettet. Og det er måske i virkeligheden den største udfordring for 'samfundskroppen' eller den fælles moral. For det er jo stadigvæk et spil eller en leg på et vist plan. Og moralsk set accepterer vi traditionelt ikke leg som et arbejde og spil om penge som et anstændigt job. Men det kan jo være, at der bliver rykket ved den forestilling i fremtiden.«

I pokerrummet ophæves de traditionelle regler, idet en person som ikke normalt kan deltage i denne produktionsløse pengedistribution har mulighed for at prøve det her.

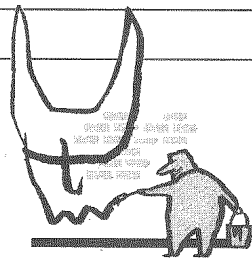
FALSIFICERET

Civilisationens pris

DE fleste har nok en fornemmelse af, at levevilkårene gennem tiderne generelt er blevet bedre og bedre, og måske specielt da mennesket gik fra at være jægere og samlere til at dyrke landbrug samt opbygge byer og civilisationer. Et stort projekt – ledet af Richard Steckel fra Ohio State Universitet – der går ud på at samle data om europæernes sundhedstilstand



gennem de sidste 10.000 år, viser imidlertid, at det nærmest er gået stik modsat. Således indtraf der et



vendepunkt for omkring 3.000 år siden, hvor det gik markant ned ad bakke med europæernes helbred, samtidig med at landbruget blev udbredt og de europæiske civilisa-

tioner opstod. Skeletterne udviser i århundrederne herefter flere og flere læsioner fra sygdomme, der skyldes, at befolkningen levede for tæt på sine dyr og hinanden. Der kommer også flere med dårlige tænder, formodentlig som følge af ændringen til en kost baseret på korn med mindre næring og med mere sukker.

Et eksempel på den dårlige ernæring ses i den gennemsnitlige højde for mænd, som i årene fra 400 før Kristus til det i 1600-tallet faldt fra 173 centimeter til 166

centimeter. Først fra midten af 1700-tallet gik det fremad igen, hvilket sikkert har mange forklaringer, blandt andet sluttende Den lille Istid, fødevarerproduktionen steg og det gjorde hygiejnen også.

En advarsel om, at udviklingen ikke nødvendigvis vil fortsætte fremad, ses af at den generelle helbredstilstand i USA har været svagt aftagende siden 1950'erne, hvilket formodentlig igen hænger sammen med ændringer i befolkningens spisevaner.

jopp

Science, 1. maj 2009